

τὸν ἐρχομὸ τοῦ κ. Θεοτόκη, ἑμᾶς μᾶς συγκίνησε ἕνα φωτεινὸ καὶ παληκρινὸ ἄρθρον τοῦ Καρκαβίτσα, ποὺ μὲ τὸν τίτλον «Οἱ ἐλεύθεροι σκλάβοι» δημοσιεύθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τετάρτης. Ὁ Καρκαβίτσα, καθὼς τὸ ξέρετε, εἶναι καὶ στρατιωτικὸς γιατρός, εἶναι καὶ μέσα στὸ Στρατιωτικὸ Σύνδεσμο. Περσύτερο ὅμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ ὀφίτσια εἶναι Καρκαβίτσα, ποὺ πᾶσι νὰ πει ἄνθρωπος συνηθισμένος νὰ φωνάζει τὴν ἀλήθεια, ἀδιαφορώντας ἂ θὰ δυσαρεστήσει φίλους ἢ ἂ θὰ βλάψει καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του.

Καὶ σὺν Καρκαβίτσα, ποὺ εἶναι, εἶπε δυὸ λόγια σταράτα στὸ Στρ. Σύνδεσμο, μὲ «ὄλο τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν» ποὺ τοῦχε.

Πολλὰ μπορούσε (λέει ὁ Καρκαβίτσα) νὰ κάνει ὁ Στρ. Σύνδεσμος, κὶ ὅμως δὲν ἔκανε τίποτε, γιατί ἄφισε νὰ τοῦ ξεφύγουν οἱ καλὲς καὶ οἱ πολλὲς εὐκαιρίες ποὺ τοῦ παρουσιαστήκανε.

★

ΜΑ νά, σὲ τί συμπέρασμα φτάνει ὁ Καρκαβίτσα :

«Καὶ σήμερον νὰ τους, ὅλοι οἱ ἁμαρτωλοὶ, μουσάτο-ξεμουσάτο, θὰ πάρουν πάλι τὴ θέση τους στὴ Βουλὴ, ἕτοιμοι νὰ δεῖξουν τὴν καπάτσιά τους, τὴ μοχηρὴ ἐξυπνάδα τους. Θὰ συζητήσουν μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, θὰ ψηφίσουν μὲ τὸ φέμματα στὴν ψυχὴ καὶ θὰ γυρίσουν πάλι στὰ τσιφλίκια τους. Καὶ θὰ γυρίσουν θρασεῖς καὶ ποζάτοι κ' ἐγωῖστὲς περιστότερο. Καὶ ὅποιοι ἀπ' τοὺς ραγιαδες τὸλμησε νὰ μιλήσει καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ ἢ νὰ φιλονικήσῃ τὸν πατριωτισμὸν τους, γκάπ! στὸ κεφάλι. Ἔτσι τὸ ἔκανε κὶ ὁ ἄγῆς ὅταν ἔσθουε μιά ἐπανάσταση. Καὶ ὁ λαὸς ὁ ἄρρωστος καὶ κακομοῖρης θὰ γύρη πάλι στὴν ἀρχὴν του ἕτοιμος νὰ προσαρμώσῃ στὴ ραγιαδικὴ παράδοσή του : «Χέρι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ δαγκώσῃ σκύφε καὶ φίλησέ το». Καὶ τότε ἴσως—μὰ γιατί τότε ;—ὁ Σύνδεσμος μελετώντας τὰ ψηφισμένα αἰτήματά του ν' ἀπαντήσῃ κάπου καὶ τὸ Ἐθαγγελικὸ ρητό, τὸ μόνον χριστιανικὸ ρητό, ποὺ λησμονήσε τώρα στὴ δράση του :

— Κάθε δέντρο ποὺ δὲν κάνει καλὸν καρπὸ, πρέπει νὰ κόβεται καὶ νὰ ρίχνεται στὴ φωτιά !

Εἶπα.»

★

ΓΡΑΨΑΜΕ στὸ παρασμένο φύλλο πὼς πῆγε κὶ ὁ Μιστριώτης στὸ Πολύγωνο καὶ πὼς εἶναι καὶ λόγου του ἐπαναστάτης. Τώρα, τὸ τί εἶδος ἐπαναστάτης εἶναι ὁ Μιστριώτης, φτάνει νὰ σᾶς ποῦμε τὸ ἀκόλουθο ἀδεντικώτατο :

Τὶς προάλλες ἀνάτωσε καὶ τοῦ εἶπε συγκινημένως :

— Κύριε Ὑπουργέ, κοίταξε νὰ μᾶς φυλάξῃς τὴ γλώσσα μας, ποὺ τὴν ὑπονομεύουν οἱ χυδαῖστές, γιατί ἡ γλώσσα μας εἶναι ἀνώτερη κὶ ἀπὸ στρατὸ κὶ ἀπὸ στόλο.

Ὁ κ. Μιστριώτης λοιπὸν ἐπαναστατεῖ ὄχι γιὰ νὰ γκρεμίσει τίποτε, μὰ τὸ ἑναντίον, γιὰ νὰ φροντίσει νὰ μὴ γκρεμιστεῖ κάποιον σφάβαλο ποὺ λέγεται καθαρεύουσα. Μὰ μήπως εἶναι μοναχὸς του ; Μήπως κὶ ἄλλοι δλοτρόγοι μᾶς

τῶνεις μέσα σου τόσα ὠρῖα πράγματα, ζητώντας νὰ ξεσκιάσεις μυστικά, ποὺ ποιάς ξέρει, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τ' ἀντικρύσουν τοῦ ἀνθρώπου τὰ μάτια.. Καὶ φοβοῦμαι.. Φοβοῦμαι ἄμα τὰ δεῖς θὰ τυφλωθεῖς καὶ θὰ πεθάνεις..

— Σωπάτε, σωπάτε, κ. Γοργία ! φώναξε ἡ Χρυσούλα. Μὴν τὸ λέτε αὐτὸ ! Πῶς τὸ λέτε ! Μὴν τὸ λέτε !..

Ἄπλωσε τὰ χεῖρα της μπροστὰ ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Πολυκαπημένου σὰ νάθελε ν' ἀποδιώξει κανένα κίντυνο ποὺ ἐρχότανε καταπάνω του.

Οἱ διαβάτες κυτάζανε τὶς χερονομίες της, κοντοστεκόντανε λίγο καὶ ψιθυρίζανε :— Πολὺ ἀγαπημένο φαίνεται αὐτὸ τὸ ζευγάρι.

Κὶ ὁ Ὁρέστης τῆς ἐπιασε τὰ χεῖρα—σὰ χεῖρα ἀταχτοῦ παιδιοῦ—καὶ τῆς τὰ χαμήλωσε ἥσυχα ἥσυχα καὶ τῆς εἶπε :

— Μὴν κάνεις ἔτσι, Χρυσούλα... Ὁ κόσμος μᾶς κυτάζει...
Κ' ἡ Χρυσούλα ἥσυχασε, ἀκκούμεπησε πάλι τὸ μαντηλάκι της στὸ στόμα της ἀπάνω καὶ δὲν ξαναμίλησε πιά.

Κὶ ὁ Ὁρέστης πὺ ἥσυχος φαινότανε. Εἶχανε τώρα κατασταλάξει οἱ συγκινήσεις μέσα του κ' εἶχε

δὲ φορᾶνε σήμερον στὸ κεφάλι τὸν κόκκινον σκούφο, ἐνῶ στὴν ψυχὴν τους μέσα λιμνιάζουν ὅλες οἱ πρόληψεις ;

★

ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΕΣ χιλιάδες χάρισε στὸ Ἔθνος ὁ κ. Κοργιαλένιος τῆς Λόντρας γιὰ τὴ στρατ. ἀναδιοργάνωσιν τῆς χώρας. Ἐθνικὸς εὐεργέτης, καὶ μὲ τὸ δίκιο του. Μὰ κὶ αὐτὴ ἡ δωρεὰ θὰ πᾶσι στὰ πόφ ! σὰν τότες ἄλλες, ὅσο δὲ βρεθεῖ ἕνας δεύτερος Κοργιαλένιος νὰ δώσει τόσο, καὶ διπλάσια, γιὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴ ἀναδιοργάνωσιν τῆς χώρας. Πρῶτα σχολεῖα καὶ ὕστερα στρατοῦς. Πρῶτα ἄνθρώπους καὶ ὕστερα στρατιώτες. Ἐξὸν πιά κὶ ἂ μᾶς ποῦνε (γιατί ὅλα τὰνὰποδα μπορεῖ νὰν τάκούσει κανεὶς σ' αὐτόνε τὸν τόπο) πὼς σῶνει κανεὶς νὰ γίνει στρατιώτης γιὰ νὰ γίνει κὶ ἄνθρωπος.

★

ΜΙΑ φημερίδα, ἀπὸ τὶς ἐπαναστατικώτερες δά, κρίνοντας τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, λέει κ' εὐχεται : ἀνὰ ἐπανέλθῃ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία εἰς τὴν εὐνομίαν καὶ εἰς τὸ καθῆκον τῆς ἐκάστη τῶν Συναγματικῶν ἐξουσιῶν.

Τὸ ἐπανέρχεται θαρροῦμε πᾶσι νὰ πει ξαναγυρίζω. Καὶ γιὰ νὰ ξαναγυρίσει κανεὶς στὴν εὐνομία, σημαίνει πὼς βρισκότανε πρῶτα στὴν εὐνομία.

Καὶ ἀφοῦ ἡ Ἑλλ. Πολιτεία βρισκότανε στὴν εὐνομία, τί διάβολο τὴ θέλαμε τὴν ἐπανάστασιν ; Τὴ ζητούσανε, φαίνεται, οἱ φημερίδες μᾶς μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ πουλᾶνε περισσότερα φύλλα. Ζήτημα λοιπὸν κυκλοφορίας καὶ ἡ Ἐπανάστασις γιὰ τὸν τύπον μᾶς, ὅπως τὸ φοβηθήκαμε δὰ κὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ποὺ τὶς ἀκούγαμε νὰ ξελαρυνθῶσιν.

ὑπο τὴν Ὑψηλὴν προσιασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως

Α Κ Α Δ Η Μ Ι Α

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ἐν Ἀθήναις (Πλατεῖα Κάνιγγος)

Ἐγκριμένη διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1894

Β. Δ. Σχολαὶ τεχνικῶν σπουδῶν ἀνώτεραι :

ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ, ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
Φοίτησις διετής.

Ἐναρξίς μαθημάτων τῇ 15 Σεπτεμβρίου.

Πρόγραμμα ἀποστέλλεται δωρεάν.

Γίνονται δεκτοὶ μαθητρία.

ΣΥΣΤΑΙΝΟΥΜΕ

τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Λουκᾶ Γ. Χατζηλουκᾶ (Ἀθήνα—ὁδὸς Σταδίου 34). Ἀγοράζει βιβλία καὶ βιβλιοθήκας κ' εἶναι τὸ ἀρχαιότερον στὸ εἶδος του. Ἰδρύθηκε στὰ 1889 κ' ἐκδίδει ταχτικά κάθε χρονιά καταλόγους, ποὺ τοὺς στέλνει χάρισμα σ' ὅποιον τοὺς ζητήσει.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

ΙΣ'

ΠΙΑΣΤΗΚΕ!

Κ' ἐκεῖ ποὺ καθούμασθε ὅλοι μᾶς χολοσκοσμένοι,

— Αἶ, φωνάζει ὁ Ἀγγελάκος. Τρέχα, γέρο Βασίλη, καὶ πιάστηκε !

Ὅλοι γυρίζουμε ἀμέσως κατὰ τὴν ἀποτονιά, μερικὰ βήματα μακριὰ μᾶς. Τὸ σημάδι στὰ χαλίτια εἶτανε πεσμένο, τὸ σκοινὶ τεντωμένο. Καὶ στὴν ἄλλην τὴν ἄκρην, ὡς εἴκοσι ὄργυιες μὲς στὸ νερό, ξετινάζονταν κάθε λίγο μεγάλη οὐρά καὶ χτυποῦσε τὰ κύματα.

Ἐρχοῦμε τὶς πτέρκες τῶν σεφερῶν, καὶ σηκωνούμασθε στὸ ποδάρι. . . Πρῶτος ὁ γέρος ἔτρεξε καὶ πῆρε τὸ σπάγο στὰ χεῖρα. Κὶ ἀρχινᾶει καὶ τραβάει κὶ ἀφίνει πάλι καλούμα, σὺν τεχνίτην θαλασσινό. Οἱ ἄλλοι κοίταζαν καὶ δίνανε γνώμες καὶ συμβουλές, πότε ἀπ' ἐδῶ νὰ τραβᾶν, πότε ἀπ' ἐκεῖ, νὰ μὴν τὸ φευγατῖση τὸ ψάρι. Σιγὰ σιγὰ ἀρχισε καὶ φαινότανε στὸ γιὰλδ μέσα. Ἄστραφτε σὺν τ' ἀσῆμι, καὶ χυνότανε σὰ σαῖτα ἀπὸ τὴν μιὰ κὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην καθὼς τραβοῦσε ὁ γέρος. Δὲν ἄργησε νὰ βγῆ ἔξω. Ἦξερε καλὰ τὴν τέχνην του ὁ γέρος καὶ τὸ μισοφύφησε μὲ τὴν καλούμα. Κ' ἔτσι σὺν ἦρθε στὰ ρηχὰ, δὲν εἶχε πιά δύναμιν τὸ δύστιχο νὰ ξετιναχθῆ καὶ νὰ ξεκόψη. Εἶτανε μὰ χαρὰ νὰ τὴ βλέπης σπαρταριστὴ στὰ χαλίτια ἀπάνω τὴ συναγρίδα ἐκείνη.

Ἐπρεπε νὰ χάσῃ τὴ ζωὴν του αὐτὸ τὸ ψάρι νὰ μᾶς τὴ δώσῃ ἐμᾶς. Ἔλεγες καὶ γυρίζαμε ἀπὸ γιουρούσι σὺν ἀνεβαίναμε. . . Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν καρυδιά, σιμὰ στὴ βρύση, ἐκεῖ πηγαινῶ ἀκόμα καὶ καθίζω κάποτε καὶ ρωτῶ τὶς πέτρες καὶ τὰ δέντρα ἂν τὸ θυμοῦνται τὸ φαγοπότι ἐκεῖνο ! . . . Ποιάς δὲν τραγοῦδῃσε ἐκείνη τὴ βραδινὴ ! . . . Πῆγε νὰ βασιλέψῃ ἡ Πούλια, κὶ ἀκόμα γλῆντιζαν κοπέλλες, ἀγόρια κὶ ἀντρώγυνα. Ὡς κὶ ὁ καημένος ὁ γέρο Βασίλης, σὰ νὰ μὴν εἶταν ἐκεῖνος ποὺ μᾶς δηγούονταν τὰ πάθια του σὴν ἀρογαλιά, ὡς κ' ἐκεῖνος ἔβγαλε τὸ μαντὶλι καὶ χόρεψε μὲ λουλοῦδι σταῖστρο του κατσαρό. Ὡς κ' ἡ μακαρίτισσα ἡ γριά μου, ποὺ μῆτε νὰ χαμογελάῃ δὲν πολυσυνήθιζε, σηκώθηκε στὸ χορὸ τὴ βραδιά ἐκείνη.

Γλυκαπετοῦσε ἡ καρδιά μου ἀπὸ τὴ χαρὰ ποὺ τοὺς ἔβλεπα ὅλους καὶ χαίρουνταν, καὶ φύλαγα β-

**) Ἡ ἀρχὴν στὸ 352 φύλλο.*

πᾶρει μίαν ἀπόφασιν. Δίπλα στὴ Χρυσούλα καὶ στὸ Γοργία, αὐτὸς ἐνοιωθε τὸν ἑαυτὸν τοῦ γίγαντα.

Κὶ ὅταν ἀπόξω ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ Λουξεμβούργου ἀπλωσε τὸ χέρι του ν' ἀποχαιρῆται τὸ Γοργία, μιὰ στιγμὴ τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ, νὰ τότε χεδέψῃ σὺν ἄρρωστο παιδάκι, νὰ τοῦ χτυπήσῃ σιγὰ-σιγὰ τὸν ὄμο καὶ νὰ τοῦ πει :

— Πήγαυε, χρυσὸ μου, νὰ κοιμηθεῖς καὶ νὰ ἡσυχᾶσαι λίγο... Πήγαυε...

VIII

Ὁ Γοργίας βουτηγμένος ὡς τὸ λαῖμδ στὴν ἰδέαν τοῦ Οἰδίποδα Τυράννου, μπῆκε στὸν κῆπον τοῦ Λουξεμβούργου—χωρὶς τίποτε νὰ βλέπει, χωρὶς τίποτε ν' ἀκούει. Τὰ μάτια του πιγιόντανε σὲ δράματα μπλέ, ἐνῶ τὰ πόδια του καταχτυπούσανε καὶ σκοντάφτανε στὶς πέτρες, ἢ τσαλαβουτούσανε στὶς λάσπες, πότε πάλι κάνανε περίπατο ἀπάνω στοὺς κάλους τῶν ἀνθρώπων.

Εἶτανε ἕνα παράξενο εἶδος ὀργανισμοῦ, ἕνα εἶδος χωρὶς νύχια καὶ δόντια καὶ κέρατα, χωρὶς κανία, χωρὶς κανένα ὄπλον ἀμυντικὸν, ληψμένο ἔτσι ἀνεπεράσπιστο στὸ κάθε σπρώξιμον καὶ στὴν κάθε τρικλο-

ποδιά.

Πήγαυε περίπατο κάτω ἀπὸ τὰ γυμνὰ δέντρα τοῦ Λουξεμβούργου κ' εἶχεν ἀνοιχτὸ στὰ χεῖρα του τὸ Σαφοκλή καὶ πότε ἀπ' ἐδῶ τὸν ἔσπρωχναν οἱ διαβάτες, πότε ἀπ' ἐκεῖ, σὺν ἕνα μπόγο ρούχα κὶ αὐτὸς δὲ μιλοῦσε, εἶχε τὸ νοῦν τοῦ ἀλλοῦ. Μόνον ἂν κανένα δέντρο τοῦ ἐμπόδιζε τὸ δρόμον, ἢ κανένα ἀμαξάκι γκουβερνάντας, ἢ κανεὶς τοῖχος, τότε καταλάβαινε πὼς κάτι ἀνώμαλο τρέχει κ' ἔκανε δυὸ βήματα πλάγια καὶ ξανάφερνε τὴν τάξιν στὴ ζωὴν. Μονολογοῦσε κ' ἔλεγε, κάτω ἀπὸ τ' ἀψηλὰ δέντρα :

— Τὸ ραβδὶ ποὺ κρατοῦσε ὁ Οἰδίποδας καὶ σκότωσε τὸν πατέρα του, εἶτανε κομένο ἀπὸ τὸ ἀπαγορευμένον δέντρο τῆς Γνώσης τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Πονηροῦ. Καὶ τὸ κρεβάτι ποὺ κοιμήθηκε μὲ τὴν μητέρα του θάτανε κὶ αὐτὸ κωμωμένο ἀπὸ ξύλον τοῦ ἴδιου δέντρο.

Μονολογοῦσε καὶ πήγαυε.

Ἐξήνου σταμάτησε, ἀνοιχτήκανε τὰ ματάκια του τρομαγμένα κ' εἶπε βαθίαν συλλογισμένως :

— Τί ζευγάρι, τί ἀντρώγονο μυστηριώδικον καὶ συμβολικὸν ὁ Οἰδίποδας κ' ἡ Εὐά !

Καινουργοὶ πάλι κόσμοι ἀνοιχτήκανε μπροστὰ